

Regels zijn nodig om inclusief te kunnen werken

- +** Door regels word je eraan herinnerd buiten je eigen denkkaders en netwerk te kijken.
- Regels beperken de vrijheid en spontaniteit, ze dwingen je in kunstmatige relaties.

Formele afspraken bevorderen inclusief werken

- +** Duidelijke afspraken zorgen ervoor dat discriminatie wordt aangepakt en je bewustwording en transparantie vergroot.
- Een strak afsprakenkader doet de spontaniteit verdwijnen en werkt vertragend op de processen.

Een gedetailleerde agenda en vastgelegde doelstellingen zijn een garantie op een goede werking

- +** Iedereen weet wat hij of zij moet doen, en bij onduidelijkheden (spanningen) kunnen we op het kader terugvallen.
- De bewegingsvrijheid bij onverwachte zaken wordt beperkt, en de visie komt in de schaduw te staan.

Een afsprakenkader helpt de visie te verduurzamen

- +** Doordat je kan terugvallen op het afsprakenkader, is er meer continuïteit in de visie.
- Een afsprakenkader beperkt het herzien van de visie wanneer dat nodig is.

Non-profit zou beter social profit zijn

- +** Non-profit suggereert dat er geen winst is. Die is er wel, maar in de vorm van sociale impact.
- Social profit is te limiterend, de meerwaarde kan zich buiten het sociale bevinden: klimaat, dierenrechten ...

Winst / geld is vrijheid en creëert mogelijkheden

- +** Zonder financiële onafhankelijkheid is het moeilijk om te doen wat je wil doen.
- Vrijheid zit net daar waar geld er niet toe doet.

Een gedeelde missie is niet fundamenteel

- +** Je eigenheid behouden in een samenwerking is belangrijker dan je te scharen achter een zelfde missie.
- Je kan niet samenwerken als je niet dezelfde waarden en principes hebt.

De overheid is een hefboom

- +** Een erkenning door de overheid zorgt ervoor dat je project mogelijk wordt en dat je initiatief zichtbaarheid krijgt in het veld.
- De traagheid en wisselende visie van een overheid zijn een hinderpaal voor de bewegingsvrijheid en beperken het potentieel aan partners.

Goede afspraken maken goede vrienden

- +** Duidelijke afspraken en heldere communicatie zorgen voor minder verwarring en conflict.
- Bij goede vrienden zijn strikte afspraken niet nodig.

Informaliteit is vrijheid

- +** In een ongedwongen omgeving kan je meer jezelf zijn.
- Informeel werken beperkt de impact en slagkracht.

Informele netwerken zijn essentiële partners

- +** Ze zijn de vinger aan de pols in de samenleving.
- Het is onduidelijk wie de verantwoordelijkheid neemt en wie er vertegenwoordigd wordt.

Informele contacten zijn de motor voor een inclusieve werking

- +** Om hechte contacten met mensen met andere achtergronden op te bouwen is een persoonlijke aanpak nodig.
- Een duurzame werking op lange termijn kan je niet enkel op persoonlijke contacten bouwen.

Een waardevolle bijdrage is een belangeloze bijdrage

- +** Een bijdrage aan het algemeen belang is alleen maar waardevol als die het eigenbelang overstijgt.
- Er is altijd een belang. Dat is persoonlijk en voor iedereen verschillend, maar wel nog steeds waardevol.

Spontane ontmoetingen zijn de voedingsbodem voor langdurige relaties

- +** Wanneer je open staat voor het onverwachte en het onbekende, ontstaan spontaan hechte contacten.
- Als je geen bewuste doelstelling in het achterhoofd hebt bij het leggen van contacten, mis je veel kansen.

Wat je zelf bezit, daar ben je zeker van

- +** Je kan zelf bepalen met wie je jouw bezit deelt en hoe.
- De voordelen van het delen overstijgen het individueel bezit.

De rol van de overheid is publieke dienstverlening

- +** De overheid handelt met publieke middelen, daarom staat zij ook ten dienste van het publiek.
- Dienstverlening kan perfect door andere partijen worden opgenomen. De overheid focust zich beter op haar kerntaken.

Vertrouwen is belangrijker dan contractuele afspraken

- +** Je kan alles op papier zetten, maar zonder vertrouwen geraak je nergens.
- Vertrouwen alleen geeft geen juridische zekerheid.

Wie betaalt, bepaalt

- +** Het is duidelijk waar de investering vandaan komt en dus wie er beslist over de voorwaarden.
- Wie geen financiële inbreng kan doen, heeft geen stem.

Het uiteindelijke doel is ervoor zorgen dat de inspanning een winst oplevert, hetzij privaat, hetzij collectief

- +** Een inspanning doe je pas als het ook iets oplevert.
- Door te focussen op wat het voor jou moet opleveren, ben je blind voor andere kansen.

Concurrentie houdt je scherp

- +** Concurrentie is een bewijs van jouw relevantie in het veld.
- Concurrentie leidt tot een verdeel-en-heersprincipe dat vertrouwen, solidariteit en samenwerking in de weg staat.

Het is noodzakelijk om de weg te kennen in het wetgevend kader

- +** Kennis van wetten en regels garandeert meer slaagkansen, en vermijdt verrassingen en obstakels onderweg.
- Het is de taak van de overheid om je te helpen de wet toe te passen.

Voor wat hoort wat

- +** Voor elke transactie staat een tegenprestatie om relaties in evenwicht te houden.
- Als alles wordt verrekend, is er geen plaats voor generositeit.

Het geheel is meer dan de som der delen

- +** Het samenbrengen van verschillende actoren zorgt voor kruisbestuiving en meer impact.
- De verschillende identiteiten verdwijnen in het geheel.

De eigen agenda kunnen bepalen geeft slagkracht

- +** Door onafhankelijk te zijn van anderen bereik je sneller jouw doel.
- Als ieder vanuit z'n eigen agenda vertrekt, sta je alleen of werk je naast elkaar, wat de bredere impact beperkt.

Economische rendabiliteit staat niet voorop

- +** De sociale en ecologische impact komt op de eerste plaats, economische rendabiliteit staat in dienst hiervan.
- Een project heeft enkel kans op slagen als het economisch rendabel is.

De non-profitsector activeert niet-monetaire bronnen

- +** De non-profit zet mensen voorop en activeert bronnen die niet in geld om te zetten zijn, zoals vriendschap, verbeelding en generositeit.
- Op zich is alles om te zetten naar monetaire waarde. Dit maakt het makkelijker om rechtvaardig en eerlijk met bronnen om te gaan.

De overheid is een partner

- +** De overheid is er voor iedereen.
- De overheid als partner belemmert mijn onafhankelijke positie.

Regels zijn nodig om inclusief te kunnen werken

- +** Door regels word je eraan herinnerd buiten je eigen denkkaders en netwerk te kijken.
- Regels beperken de vrijheid en spontaniteit, ze dwingen je in kunstmatige relaties.

Het is een meerwaarde om publieke infrastructuur te delen

- +** Door de publieke infrastructuur te delen beantwoorden we aan publieke noden van diverse spelers.
- In de praktijk levert het delen van infrastructuur meer problemen op dan dat het meerwaarde creëert.

Doelen bereik je door eigen meetbare maatstaven op te stellen

- +** Eigen maatstaven zorgen ervoor dat je meer resultaatgericht werkt en de haalbaarheid verhoogt.
- Door niet te werken met al bestaande meetinstrumenten, wordt het moeilijk om resultaten te vergelijken met anderen.

Spontane ontmoetingen zijn de voedingsbodem voor langdurige relaties

- +** Wanneer je open staat voor het onverwachte en het onbekende, ontstaan spontaan hechte contacten.
- Als je geen bewuste doelstelling in het achterhoofd hebt bij het leggen van contacten, mis je veel kansen.

Om mee te tellen moet je pionieren

- +** Vernieuwen geeft je zichtbaarheid en een positie in het veld.
- Er zijn ook spelers nodig die zorgen voor continuïteit en zekerheid waarop je kan terugvallen.

Formele afspraken bevorderen inclusief werken

- +** Duidelijke afspraken zorgen ervoor dat discriminatie wordt aangepakt en je bewustwording en transparantie vergroot.
- Een strak afsprakenkader doet de spontaniteit verdwijnen en werkt vertragend op de processen.

Een gedetailleerde agenda en vastgelegde doelstellingen zijn een garantie op een goede werking

- +** Iedereen weet wat hij of zij moet doen, en bij onduidelijkheden (spanningen) kunnen we op het kader terugvallen.
- De bewegingsvrijheid bij onverwachte zaken wordt beperkt, en de visie komt in de schaduw te staan.

Een afsprakenkader helpt de visie te verduurzamen

- +** Doordat je kan terugvallen op het afsprakenkader, is er meer continuïteit in de visie.
- Een afsprakenkader beperkt het herzien van de visie wanneer dat nodig is.

Goede afspraken maken goede vrienden

- +** Duidelijke afspraken en heldere communicatie zorgen voor minder verwarring en conflict.
- Bij goede vrienden zijn strikte afspraken niet nodig.

Non-profit zou beter social profit zijn

- +** Non-profit suggereert dat er geen winst is. Die is er wel, maar in de vorm van sociale impact.
- Social profit is te limiterend, de meerwaarde kan zich buiten het sociale bevinden: klimaat, dierenrechten ...

Winst / geld is vrijheid en creëert mogelijkheden

- +** Zonder financiële onafhankelijkheid is het moeilijk om te doen wat je wil doen.
- Vrijheid zit net daar waar geld er niet toe doet.

Om mee te tellen moet je pionieren

- +** Vernieuwen geeft je zichtbaarheid en een positie in het veld.
- Er zijn ook spelers nodig die zorgen voor continuïteit en zekerheid waarop je kan terugvallen.

De overheid is een hefboom

- +** Een erkenning door de overheid zorgt ervoor dat je project mogelijk wordt en dat je initiatief zichtbaarheid krijgt in het veld.
- De traagheid en wisselende visie van een overheid zijn een hinderpaal voor de bewegingsvrijheid en beperken het potentieel aan partners.

Informaliteit is vrijheid

- +** In een ongedwongen omgeving kan je meer jezelf zijn.
- Informeel werken beperkt de impact en slagkracht.

Informele netwerken zijn essentiële partners

- +** Ze zijn de vinger aan de pols in de samenleving.
- Het is onduidelijk wie de verantwoordelijkheid neemt en wie er vertegenwoordigd wordt.

Informele contacten zijn de motor voor een inclusieve werking

- +** Om hechte contacten met mensen met andere achtergronden op te bouwen is een persoonlijke aanpak nodig.
- Een duurzame werking op lange termijn kan je niet enkel op persoonlijke contacten bouwen.

Vertrouwen is belangrijker dan contractuele afspraken

- +** Je kan alles op papier zetten, maar zonder vertrouwen geraak je nergens.
- Vertrouwen alleen geeft geen juridische zekerheid.

Een waardevolle bijdrage is een belangeloze bijdrage

- +** Een bijdrage aan het algemeen belang is alleen maar waardevol als die het eigenbelang overstijgt.
- Er is altijd een belang. Dat is persoonlijk en voor iedereen verschillend, maar wel nog steeds waardevol.

Voor wat hoort wat

- +** Voor elke transactie staat een tegenprestatie om relaties in evenwicht te houden.
- Als alles wordt verrekend, is er geen plaats voor generositeit.

Wat je zelf bezit, daar ben je zeker van

- +** Je kan zelf bepalen met wie je jouw bezit deelt en hoe.
- De voordelen van het delen overstijgen het individueel bezit.

De rol van de overheid is publieke dienstverlening

- +** De overheid handelt met publieke middelen, daarom staat zij ook ten dienste van het publiek.
- Dienstverlening kan perfect door andere partijen worden opgenomen. De overheid focust zich beter op haar kerntaken.

Wie betaalt, bepaalt

- +** Het is duidelijk waar de investering vandaan komt en dus wie er beslist over de voorwaarden.
- Wie geen financiële inbreng kan doen, heeft geen stem.

Het uiteindelijke doel is ervoor zorgen dat de inspanning een winst oplevert, hetzij privaat, hetzij collectief

- +** Een inspanning doe je pas als het ook iets oplevert.
- Door te focussen op wat het voor jou moet opleveren, ben je blind voor andere kansen.

Concurrentie houdt je scherp

- +** Concurrentie is een bewijs van jouw relevantie in het veld.
- Concurrentie leidt tot een verdeel-en-heersprincipe dat vertrouwen, solidariteit en samenwerking in de weg staat.

Economische rendabiliteit staat niet voorop

- +** De sociale en ecologische impact komt op de eerste plaats, economische rendabiliteit staat in dienst hiervan.
- Een project heeft enkel kans op slagen als het economisch rendabel is.

Het is noodzakelijk om de weg te kennen in het wetgevend kader

- +** Kennis van wetten en regels garandeert meer slaagkansen, en vermijdt verrassingen en obstakels onderweg.
- Het is de taak van de overheid om je te helpen de wet toe te passen.

Het geheel is meer dan de som der delen

- +** Het samenbrengen van verschillende actoren zorgt voor kruisbestuiving en meer impact.
- De verschillende identiteiten verdwijnen in het geheel.

Het is een meerwaarde om publieke infrastructuur te delen

- +** Door de publieke infrastructuur te delen beantwoorden we aan publieke noden van diverse spelers.
- In de praktijk levert het delen van infrastructuur meer problemen op dan dat het meerwaarde creëert.

De eigen agenda kunnen bepalen geeft slagkracht

- +** Door onafhankelijk te zijn van anderen bereik je sneller jouw doel.
- Als ieder vanuit z'n eigen agenda vertrekt, sta je alleen of werk je naast elkaar, wat de bredere impact beperkt.

De non-profitsector activeert niet-monetaire bronnen

- +** De non-profit zet mensen voorop en activeert bronnen die niet in geld om te zetten zijn, zoals vriendschap, verbeelding en generositeit.
- Op zich is alles om te zetten naar monetaire waarde. Dit maakt het makkelijker om rechtvaardig en eerlijk met bronnen om te gaan.

De overheid is een partner

- +** De overheid is er voor iedereen.
- De overheid als partner belemmert mijn onafhankelijke positie.

THREE ● IS ● A ● CROWD

Omdat verschillen verrijkend zijn.

HANDLEIDING

HET SPEL

Wij geven inspiratie over hoe je het kaartspel kan spelen, maar voel je vrij om het anders te doen. Deel jouw ervaring via de QR-code.

- 1. Je start een project op met een team.** Idealiter is dat team zo divers mogelijk. Denk aan: burgers, makers, wetenschappers, ondernemers, beleidsmakers en organisaties.
- 2. Je wil kennis en expertise delen met anderen.** Wil je met verschillende partijen meer leren over bijvoorbeeld het gebruik van ruimte, dan kan je aan de hand van de kaarten ervaringen rond dat thema delen. Je hoeft het niet over alles eens te zijn om van elkaar te leren.
- 3. Je voelt de nood om een project te evalueren.** De kaarten helpen je om zicht te krijgen op de waarden en visie die je deelt met de mensen waarmee je het project opzet.

Het spel: vooraf

Er is geen minimum of maximum aantal deelnemers, maar zorg voor een diverse groep (burgers, makers, wetenschappers, ondernemers, beleidsmakers en organisaties).

Je kan het gesprek voeren met een facilitator of moderator. Indien je zonder moderator werkt, zorg er dan voor dat iedereen aan bod komt. Voorzie minimum een uur, in dat geval doorloop je een deel van de stellingen. Het spel kan ook twee uur of een halve dag duren, dat bepaal je zelf.

Bepaal samen of je op zoek bent naar consensus, of net verschillende meningen naast elkaar wil laten bestaan.

Een gedeelde missie is niet fundamenteel

- +** Je eigenheid behouden in een samenwerking is belangrijker dan je te scharen achter een zelfde missie.
- Je kan niet samenwerken als je niet dezelfde waarden en principes hebt.

Doelen bereik je door eigen meetbare maatstaven op te stellen

- +** Eigen maatstaven zorgen ervoor dat je meer resultaatgericht werkt en de haalbaarheid verhoogt.
- Door niet te werken met al bestaande meetinstrumenten, wordt het moeilijk om resultaten te vergelijken met anderen.

Het spel spelen

Leg de stapel kaarten centraal op tafel. Neem om de beurt de bovenste kaart van de stapel en lees beide kanten aandachtig. Kies één van de twee stellingen. Leg de kaart op tafel met de gekozen stelling naar boven en vertel waarom die je voorkeur draagt. Ga daarover met elkaar in gesprek.

De stellingen zijn geen tegenstellingen. Elke stelling komt tweemaal voor, in een andere combinatie. Hierdoor plaats je de stellingen in orde van belang voor jou, de groep of het project.

Het spel afronden: de kleuren lezen

Op het einde van het spel liggen alle kaarten op tafel. Welke kleur komt het meest voor bij jou, in de groep of in het project?

Kleurcode kaarten:

Een formele structuur en afspraken

Informele werkvormen

Een model gebaseerd op profit

Non-profit werken

Een private context

Publieke aanwezigheid

Geïnspireerd op het model van Evers & Laville (The Third Sector in Europe, 2004)

Alleen persoonlijk en niet-commercieel gebruik van het Three is a crowd-spel is toegestaan. Elk ander gebruik van het spel, betalend of niet, is strikt verboden. Alle merken zijn eigendom van Timelab vzw. Wil je het spel gebruiken voor commerciële doeleinden, vraag dan een licentie via threeisacrowd.org. Wil je begeleiding bij het spelen, contacteer Timelab of Kunstenpunt.

WAT?

Three is a crowd is een kaartspel dat je kan spelen met mensen waarmee je een gemeenschappelijke basis zoekt. Of je nu speelt met iemand die dichtbij jouw standpunt aanleunt of er net heel anders over denkt, het spel legt bloot wat je samen kan doen en waar je elkaar kan versterken.

Aan de hand van 30 kaarten deel je standpunten met elkaar over verschillende thema's zoals eigenaarschap, manieren van (samen)werken, prioriteiten, visie ... De stellingen leggen ieders mening bloot en helpen je om verschillen te overbruggen. En ook al vind je geen consensus, dan nog is jouw visie ongetwijfeld verrijkt door het gesprek aan te gaan.

KUNSTENPUNT

Three is a crowd kadert in een traject van Kunstenpunt rond ruimte voor kunst die betaalbaar is en een langetermijnperspectief biedt.

Ruimte is belangrijk voor cultuur om te creëren, te presenteren en elkaar te ontmoeten. Maar die ruimte staat vandaag onder druk: de prijzen voor huren en kopen stijgen, overheden verkopen hun patrimonium, en tijdelijk gebruik van leegstand speelt in op gentrificatie.

Met dit traject stimuleert Kunstenpunt de betrokken actoren om anders en samen na te denken over ruimte: overheden kunnen hun patrimonium openstellen en stedelijke ruimte inkleuren voor kunst en cultuur, verschillende spelers kunnen partnerships aangaan rond samen aankopen of samen huren, de private sector kan ruimte voor een langere periode ter beschikking te stellen ...

Kunstenpunt verzamelde o.a. good practices rond duurzaam gebruik van ruimte, organiseerde een conferentie en ontwikkelde een schema (geïnspireerd op Evens & Laville 2004) om interacties tussen overheid, gemeenschap en markt in een ruimteproject te leren analyseren. Dit schema vormt de basis voor de thema's en kleurcodes van deze gesprekstoel.

Lees meer: surf naar kunsten.be en zoek op 'ruimte voor kunst'.

advies@kunsten.be
+32 2 274 17 60

KUNSTENPUNT

TIMELAB

Timelab ontwikkelt met de Timelab Academy een reeks workshops die het transformatieproces bevorderen naar meer commons in een stedelijke context. Projecten waarbij mensen ruimte (willen) delen zijn een uitstekend voorbeeld van complexe samenwerkingen in de praktijk.

Timelab Academy coacht overheden en organisaties om vorm te geven aan participatieve plekken of projecten. Van bruisende broedplaatsen, inspirerende stadslivings en vernieuwende bedrijfsmodellen tot initiatieven waarvoor we de naam nog moeten uitvinden: Timelab helpt plannen in gang te zetten én waar te maken.

Three is a crowd is zo'n tool die een betere verankering met de omgeving of 'context' probeert te installeren in een project. Samenwerking op gelijkwaardige basis tussen beleidsmakers, burgers, wetenschappers, ondernemers, organisaties en kunstenaars is daarbij een cruciaal element.

Wil je meer? In de Timelab Academy zijn er naast workshops over 'context' ook trajecten over 'dromen', 'identiteit', 'organiseren', 'prototypen', 'impact' en 'bronnen'. Deze zeven thema's dragen bij aan een volledige transformatie naar meer commons in de stad. Schrijf je in voor een workshop, reeks of begeleidingstraject en leer alle instrumenten uit de Timelab Academy kennen.

timelab.org
team@timelab.org
+32 9 391 96 10

